

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom

za celo leto 3 gld. — kr.

pol leta 1 „ 60 „

četrt leta — „ 80 „

Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
poslopiju (Bischofhof.)

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamezne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu

po 5 kr. — Rokopisli
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Dvojna gosposka v deželi.

(Govor poslanca g. Hermana v deželni zboru v Gradcu.)

V. Sedanja centralistična sistema mora propasti — sicer ne more biti boljše. Država in jeni dunajski ministri ne morejo vsem deželam dobro in srečno gospodariti. Nasledek njihovega prizadevanja je in vselej bo: občna spačenost in „krida“ ali denarstveno opešanje države, dežel, okrajev in srenj. Političnih poslov je tedaj treba razdeliti. Veliki državni posli, ki zadevajo jednako vse dežele, ti se naj pustijo državi in jenim dunajskim ministrom, drugi pa se naj deželam v samoupravo izročijo. Samouprava se namreč ne sme tako umevati, da se kmetom uradniške pisarije nalagajo, ampak da vsaka dežela svoje domače zadeve sama opravlja. Zato bi se naj sedanje drage c. k. namestnije (Statthaltereien) razpustile. Jihovi posli pa bi se naj izročili zopet deželni glavarju, kojega imenuje cesar kot štajerski deželni oblastnik. V državi naj on zapoveduje kot cesar, v deželi pa kot vojvod. Kot cesar naj ima svoje dunajske državne ministre, kot vojvod pa svojo deželno gosposko. Tej bodi načelnik deželni glavar ali, kder je to starodavna navada, maršal, n. pr. na Českem in Gališkem. Ta in deželni zbor, kojemu je on ob jednom predsednik, naj daje v zvezi s cesarjem kot deželni oblastnikom vse postave za deželo Štajersko in nihče drug. Za posvetovanje in poslovanje v državnih zadevah pa naj vsaka dežela izbira može iz deželnih poslancev za državne delegacije. Dunajskega državnega zbora pa popolnem treba ni! Vsakemu deželni zboru bodi pridjana samostalna, to je od državnih, dunajskih ministrov v deželni zadevah popolnem neodvisna deželna gosposka, ki bo za svoje poslovanje deželni zboru odgovorna. Načelnik jej bodi deželni glavar, ki podpisuje vse najvišje ukaze. Dunajski državni ministri nimajo ničesar podpisovati, kar zadeva naše deželne reči. Omenjenej deželni gospodski se naj izroči vse, kar sedaj cesarska namestnija in deželni odbor opravljata, ter se jej naj naloži vsa djanska izpeljava deželnih in državnih postav,

kolikor te deželo zadevajo. Ta deželna gosposka naj predloži deželni zboru nov volilen red in naj nastavlja in ureduje v zvezi z deželni zborom vse nižje gosposke po celi deželi. Dunajski ministri se nimajo nič vtikati. Naposled se mora natančno določiti še svota denarjev, katere potrebuje država, t. j. cesarstvo od dežele Štajerske; ta določena svota se ima vsako leto v državno kaso na Dunaj poslati, vsi drugi dačni denarji naj ostanejo v deželi in se naj za deželne potrebe porabijo ali pa davkeplačiteljem odpišejo.

Tako politično upravo terjamo federalisti, tako uravnajo Avstrije zahteva zgodovina in pravica, za njo se potegujejo avstrijski narodi že celih 15 let — zastonj. Nemški liberalci in centralisti jo zabranjujejo na vsak način. Ali naposled mora naša pravična reč obveljati, sicer propade država z deželami vred.

Cerkvene zadeve.

Blaženim božjim slovesno prišli so sv. oče Pij IX. v nedeljo 14. maja našega avstrijskega rojaka Klementa Hofbauerja, ker je natančno dokazano, da je pobožni mož božje čednosti: vero, upanje in ljubezen do Boga in bližnjega, kakor tudi djanske čednosti: modrost, pravičnost, srčnost in zmernost spolnoval v preizvrstni in junaški meri. Blaženi Klement je bil l. 1751 rojen od ubogih starišev v mestiču Tasovicah na Moravskem. Spoznavši svoj poklic v duhovniški in redovski stan, je odpotoval v Rim, kder se je izučil bogoslovskih ved, postal duhovnik in redovnik pri oo. Liguorijanih. Potem je goreče deloval za zveličanje duš na Švicarskem, Nemškem, Poljskem, Romunskem in naposled na Dunaju, kder je 15. marca 1820 v Gospodu zaspal. Brž po svoji smrti je začel sloveti kot svetnik; cerkva božja na zemlji ga sedaj prištevava blaženim službenikom božjim.

Procesija na sv. Višarje se boče letos 3. junija ob 7. uri zgodaj zbrala v Gradcu v cerkvi Mariahilf, potuje nad Lankovice, čez Pako, pride

v pondeljek večer v Velikovec, v torek čez Celovec do Žihpolja in v četrtek 8. junija na sv. Višarje. Južna železnica je romarjem dovolila 50 % odpustka!

Čudežno ozdravljenje. Elizabeta Klingschmid v Tridentu na Tirolskem naznanja po časniki, da je na čast Našej ljubej Gospej prešveta srca opravila devet dnevno pobožnost in rabila blagoslovljeno vodo iz jame Lourdes-ke, katera zaradi prikazni blažene Device Marije po cellem Francoskem slovi, ter da je sedaj popolnem ozdravila in zgubljeno govorico dobila nazaj! Vračniki imajo ovo naglo ozdravljenje za — čudež!

Minister Stremajer ima 600.000 fl. na razpolago, da pomaga duhovnikom katoliškim, kateri ga za milošnjo poprosijo in katere on potem milošnjo prejeti dovolj vredne spozna! Českej duhovščini je namenil 120.000 fl. Za redno izboljšanje duhovniške plače so poslali katoliški rusinski duhovni posebno poslanstvo k svitlemu cesarju, ki mu je obljubil storiti, kolikor bo pri sedanjih hudih razmerah mogoče! Minister Stremajer pravi v svojem lanskem poročilu, da se bo pri rednem izboljševanju kongruie moralo tudi ozir jemati na duhovniške družbe, katere so se v nekaterih škofijah osnovala duhovnikom v podporo! Na Štajerskem je lani g. Stremajer 193 prosilcem razdelil 25.290 fl. Pri odmerjanju nove duhovniške dače je minister razločno ukazal, da se pri dekanih sme 200 fl. vračniti za dekanijske posle. Slišimo pa, da se to ravno v naši škofiji ni zgodilo!

Delivanje blagoslova je na Pruskem prepo vedano. V Pragi je bil prusk bogoslovec v duhovnika posvečen, ker je njegov domači škof izgnan. Domu prišedši je v hiši svojega svaka pri zaprtih dverih večim znancem in sorodnikom delil sv. blagoslov. Grd oglednih ga je brž policiji ovadil in ta je mladega mešnika takoj iz domačije iztirala v prognanstvo!

Božjeropno postopanje pruskih, lutrovskih žandarjev postaja že res neznosljivo. Bilo je leto 15. aprila, ko je pruska vlada odstavila in v ječo zaprla pridnega župnika Jaroša v Cotovicah pri Olovi v pruski Sleziji. Na to pošlje Olovački dekan Beer svojega kaplana, da prenese sv. Rešnje Telo iz Cotovičke cerkve v Olovačko dekanij-sko cerkev. Komaj se je to zgodilo, že so prišli žandarji nad dekana, ki pa ravno ni bil doma. Žandarji so sedaj šli v cerkvo in predrzniši izmed njih je odklenil tabrnakel, svojo nesramno roko stegnil po sv. Rešnjem Telesu ter 2 hostiji, večjo in menjšo, vzel in nesel na okrajno sodnijo in tam položil na mizo, potem pa zopet pobral in v tabrnakel nazaj zanesel. . . . Ovo božjeropno ravnanje držnih lutrovcev je vse verne Katoličane na Pruskem neznanu zabolelo in razžalilo, zlasti ker ni nikder pomoči zoper tako nesramnost! — V škofiji Trijerski so Prusi že toliko duhovnikov zaprli ali pregnali, da je sedaj 113 župnij praznih in brez pastirjev!

Gospodarske stvari.

Dinje ali melone. (Cucumis melo.)

M. Dinj je mnogo sort, ki se pa vse v 3 glavne razrede spraviti dajo. a) Dinja prižanka z ravno kožo, ki je pa z mrežasto, hrapavo skorjo preprežena; b) Dinja kandalupa, z bradovičasto ali pa z mrežasto prevleko, in slednjič c) Gladka dinja, z ravno, gladko kožo.

V novejšem času se je začela amerikska dinja zelo priporočati, ker je najtrpežnejša in za prosto zemljo najpripravnejša.

Dinje štejejo k najnežnejšim povrtnim pridelkom, ki se pri nas le izjemno v prosti zemlji in le v toplih letih dobro obnesejo. Navadno se v naših krajih le bolj v gnojnih gredah vzreja. Lepe dinje se dajo tudi v vinogradu v novih jamah vzrediti. Take so navadno kaj izvrstnega okusa. Vendar pa taka vzreja vinogradu ni na korist, zato jo tukaj le mimogredé omenjamo, pa ne nasvetujemo. Za navadno pridelovanje dinj se jemljejo, kakor za rane kumare topli zaboji, v katerih se sadike vzredijo, kakor kumare sadike. Brž ko se četrti list prikaže, se jim srce priščipne, da le nekoliko glavnih odrastlikov poženejo, ki potem po ravnem rastoči cvet in sad nastavijo.

Ko bi se jih več kakor dva močna nasprotna odrastlika pustilo, bi cela rastlina preveč zdijala in le droben in slab sad rodila. Toraj se morajo drugi tik stebela porezati, da ne morejo samovoljno rasti. Pa tudi vse postranske vejice se odstranjajo in le tiste puščajo, ki imajo prilično lego in se med seboj ne opovirajo. Brž ko so prvi sadovi nastavljeni, se glavne veje prirežejo in daljše ali krajše puščajo, kakor so ali slabše ali močnejše. Na najmočnejših se puščata po 2 sada in se glavna veja pri drugem kolenu nad zadnjim sadom odreže. Grede se morajo marljivo prevetrovati in okna, kedar vreme toplejše nastane, se raz zabojev vzamejo. Hitro ko se sadeži zrelosti bližajo, se le takrat zalivajo, ko je neobhodno potreba. Tudi se jim ali strešna opeka ali ktera druga kamnena plošča podloži, da se vlage varujejo in zrelost jim povpešuje. Zadnje se še bolj doseže, ako se posamezne dinje z steklenimi zvonci povežejo.

V toplih poletjih pri nas dinje v toplih legah tudi dobro storé, ako se 3 črevelje vsaksebi 1 1/2 črevelj globoke jame izkopljejo in z vročim gnojem napolnijo. Na to se potem na 8 palcev debelo z dobro prstjo posujejo in v njo sadike, ki so se dosedaj ali v loncih ali pa v toplih gredah vzrejevale, posadijo in potem z steklenimi zvonci povežejo. Ti zvonci se morajo pa polagoma, kakor hitro gorkeje vreme nastopi, vzdigovati, slednjič popolnem proč vzeti. Obrezuje se tu ravno tako, kakor pri prejšnem načinu. Seme, ki se od popolnem zrelih dinj jemlje, ostaja na suhem shranjeno do 15 let kalivno. Iz starejšega semena

se rodovitnejše rastline dobivajo, kakor od mlajšega. —

Navadna poraba dinj je znana. Kot namizni povžitek z sladkorjem in rumom ali arakom so v poletnih vročih dnevih prava sladčica in krepilo. Razun tega se tudi nezrele, kakor kumare, vlagajo, in zrele vkuhavajo. Tudi bolj odraščene se dobro rabijo, vendar se jim pa mora pri vlaganju ali vkuhavanju koža olupiti in sad v ploščnate kose zrezati. Sploh pa pridelavo dinj živo priporočamo.

Nekaj o kravah mlekaricah.

II. Gospodar, kateri želi od svoje krave dobiti veliko mleka, ta mora, tudi za potrebno klajo vrlo skrbeti in jo dobro pripravljati, da bo živini dišala, teknola in zdala. To se doseže s tem, da se krma, kolikor mogoče zdrobi, razreže, zmele itd. Takošno hrano potem želodec lažje prekuha in prebavi. Klaja, ki ni posebno tečna in okusna, se pa mora zboljšati in živini prijetna narediti. V ta namen se klaja ali prekuha ali popari in osoli, menj dobra pa z boljšo pomeša. Posebno kuhana in poparjena krma močno dela na mleko. Nekateri nemški živinorejci polagajo svojim govedam le samo toplo hrano. Zopet drugi dajejo zraven suhe še tudi nekoliko poparjene krme, postavimo: rezanico z repo, peso, korenjem, krompirjem itd. pomešano.

Mnogo se priporočuje rezanica, ki se je v kadeh sama po sebi sparila in zavrela, da diši, kakor — kako kisljato vino. Pazati se pa tukaj mora, da se sparjena rezanica preveč ne skisa, t. j. da ne postane tako kislja, kakor jesih ali da ne gnije. Kdor hoče po tem načinu svoja goveda dobro rediti, ta naj napravi po številu živine večjo ali menjšo kad; naj jo potem napolni z rezanico kakoršne koli slame, pa ne celó do vrha. Na rezanico naj nalije toliko vode, da se vsa dobro namoči; potem naj pridene nekoliko domače soli — na vedro vode se naj vzame $\frac{1}{4}$ funta soli — ter naj vse skup s kakim kolom dobro premeša. Kdor še za poboljšek nekoliko otrobov pridene, ta stori tem bolje. Tako namočena in osoljena rezanica živini kaj dobro tekne in krave dajejo veliko mleka. Za vsaki den se napravi spróti taka rezanica; osoljena voda pa služi za 3—4 dni. Mlekarji okoli Dunaja ali Beča delajo tako in imajo vsled tega lepe krave, ki dajejo po 12 bokalov ali pintov mleka na den!

Za garje pri goveji živini se rabi 1 del karbolove kisline, 1 del petroleja in 18 delov laškega olja. S tem se ona mesta, kjer se garje nahajajo, namažejo. Če so garje prav hude, se vzame nekoliko več petroleja in karbolove kisline. Tudi 30 delov vode pomešane z 1 delom karbolove kisline jako hitro garje odpravi.

Gnojica se rabi pri sadnih drevesih prav z velikim vspehom, če se spomladi, ali v poletnem

času pri suhem vremenu drevesna koža ž njo namaže. Mah, zajednice, merčesi in zalege se s tem na sadnem drevesu popolnem vničijo.

Za čiščenje sodov je celo dobra voda pomešana z moko ali otrobi. Ta voda se pusti toliko časa v posodi, da nekoliko zavre. Posoda postane čista, zgubi tudi po plesnobi duh, in voda se lahko porabi še za prešiče.

Sejmovi. 29. maja pri sv. Lovrencu v puščavi, v Radazgivesi, v Središču, v Omureku, v Poličanah, v Olimjem in v Reichenburgu.

Dopisi.

Iz Dravinjske doline. (Povodenj — Sl. Bistričani). Nekdo po Dravinjski dolini potujoč je občudoval jeno rodovitnost in jo je zarad tega primerjal egiptovski ob reki Nil. Vendar mislimo, da bi jo Nilovej dolini v Egiptu smel primerjati tudi zarad povodenj. Kajti, kakor reka Nil po močnem deževju izstopivša poplavlja vso dolino, tako dela tudi naša Dravinja in prinaša mnogo blata v dolino, in jo gnoji pa tudi pogosto rodovitno, že obdelano zemljo s vsejanim semenom vred odnaša. Tako se je zgodilo letos 8. in 14. maja, ko je povodenj poplavlja vso Dravinjsko dolino, posebno v Makolski fari, kder Ložnica v Dravinjo priteka. Iste dni je Makolam zopet obveljalo starodavno ime: sv. Andrej na jezeru. Kajti, kakor nekda, tako je tudi sedaj bilo vse eno jezero. V nedeljo 14. maja večina farmanov ni mogla do cerkve in kmet F. bi se bil lahko v potoku sred trga utopil, ako ga nebi 2 mladenčca še izvlekla. Do začetka maja je vse lepo rastlo — sedaj pa je neizmerno zaostalo. Na Jurjevo smo videli že rženo klasje in cvetno nedeljo grozdiče na trtni mladiki. Sedaj je vse nekako odrvenelo. Krompir, kuruzo in fižol, kolikor ga ni povodenj odplavila, utegne prevelika moča vzeti — Bog nas varuj še večjih nesreč! — Slov. Bistričani — ali prav za prav Formacherjevci — so nekaj učinili, čemur bi se lahko vse krave ob vsem Pohorju smejale! Izvolili so si — častnega mestjana ali ehrenbürgerja. No, in koga? — Konrada Seidla, na Štajersko „privandranega tajčpema“, dosluženega stotnika in nebodigatreba kamškega predstojnika, ki še vedno z medvedovo kožo sedi na deželnem in državnem poslanstvu, čeravno so mu dijete zarubljene v deželnem in državnem zboru — nadalje „specija“ znanega celjskega arestanta Brandstetterja itd. — tega človeka so nemškutarski burgarji Slovenske Bistrice napravili za častnega mestjana. Gotovo velika čast za Bistrico! „Gliha rada vktup štrih“. Naj ga pa le imajo! Morebiti še mu tudi poplačajo sitne dolgove, ali ga kedaj sprejmejo v „špital“, a pa zapišejo med svoje „Stadtarme“, če ga kde sami ne

izvolijo drugo leto za poslanca, ker ga bodo menda le enkrat slovenski kmetje zavrgli. Kdo ve!

Iz Kamce. (Zopet Seidl). Prvo nedeljo po sv. 3 kraljih je g. Seidl predložil bresteriškem srenjskemu odboru prazno polo rekoč: tukaj se podpisite (karta bijanka); prepisal se bo na to polo srenjski proračun „voranschlag“ za tekoče leto. Udje so podpisali. Nek posestnik reče na tako podpisovanje „pametni pa le ste, kaj bi pa tedaj bilo, ko bi smrtno obsodbo podpisali!“ Bresteriščani smo za g. Kocmuta šolnino že odplačali, srenjske doklade tudi plačujemo, kaj bo le prinesla karta bijanka? —

Kakor slišimo je g. Kager 3. nedeljo po veliki noči v srenjski kamški pisarni službeno napovedal, da se morajo iz njegove hiše to je iz hiše pod št. 15. vsi „spokati“. Tamkaj je imel tudi g. Seidl svoje „faktično“ stanovanjske po zadnjem volilnem listu. G. Seidl je terjatev službeno podpisal, toraj tudi straha iz št. 15. zapodil. Kje bo le prihodnjič svoje „faktično“ stanovanjske napovedal? Radovedni smo, kako dolgo nas bo za štorove imel. — 15. maj je že minol srenjskega računa pa še ni, oh, kako nas je pred nekaterimi tedni debelo „naštrihal“!! Takega preroka ne moremo za našega odrešnika imeti, ker se mu nikdar prerokovanje ne izpolni! Pri nas imamo tudi „bri-tofsko prašanje“, kakor nekdanj Dunajčani. Sej je bilo že veliko, dela se pa nič ne vidi. Pred 3 leti je že g. V. iz Bresteriške naročil, naj se okoli britofa napravi globoka jama, da se zamore voda otekati, kar je res edino sredstvo vodo iz pokopališča spraviti, da se nebi ljudje več v vodo metali. Pa tukaj je pod zdajno kamško vladno le slišati: „wir werden schon machen“ pa tista srečna ura neče priti, da bi se kaj storilo. Moramo že g. Seidlu prizanašati, ker še ima 14. služb in zraven še ravs in kavs z jetnikom v celjski kazini.

J. D. Bresteriščar.

Iz Teharjev. Leta 1699 so srenjski zastopniki, nekdanj slavni in mogočni Teharčanov, v svoji samoupravni oblasti sklenili na sr. zemljišču k časti božji cerkev postaviti, in se zavezali in zaobljubili — za sebe in za svoje naslednike — jo s vsem potrebnim oskrbeti, pa tudi vse potrebe iz sr. blagajnice poplačati, ako se nebi iz prostovoljnih darov poravnati dale.

V kratkem je stala lepa cerkev sv. Štefanu v čast tik ceste iz Celja proti Šmarju. — Na trati okoli cerkve so znani sejmi, ki se morajo med najimenitnejše prištevati v celem spodnjem Štajerskem. — Pa s časom se je prvotna lepota pokvarila, — treba je bilo popravila od zunaj in od znotraj. Lani so jej dali Teharčani novo, bolj okusno streho; les so darovali za čast božjo in za lepoto svojih cerkev vneti farmani. — Pa kakor je zunaj postala lepa, potrebovala je tudi od znotraj popravila in lepšanja. To potrebo je spoznal sr. odbor Teharski, ter enoglasno sklenil: vse

stroške za oplešanje cerkve iz sr. blagajnice poplačati, ako ne zadostujejo prostovoljni doneski. Zato se je porazumel s cerkvenim predstojništvom, da so poklicali — v naši škofiji slavno poznatega malarja Jakoba Brollo. — Veselje farmanov je občno, pa tudi delo krasno. V kakih 3—4 tednih bode malar J. Brollo svoje delo pri podružnici sv. Štefana v Teharjih izgotovil, ki bode lep spomenik njegove umetnosti, pa tudi spodbudiven izgled blagega, pobožnega čuta Teharčanov! Slava jim!

Od Ormuža. (Bela vrana — volitve). Ormuški okrajni odbor je pred kratkim razposlal občinam tega okraja ukaze, zaradi popravljanja zanemarjenih cest v slovenskem jeziku pisane. — Že od dobe, ko so okrajni zastopi začeli životariti, ni bilo od ormuškega okr. zastopa niti slovenske črke videti; nismo se tedaj mogli prečuditi, odkod ta prikazen? — Mar se je naš okrajni odbor brez noč poslovenil? Mar je sklenil, da se naj s Slovenci tega okraja pravičnejše ravna? Nikakor ne! Ta bela vrana (slovenski dopisi) čisto nekaj druga pomenijo! Želodarji ormuškega okr. zastopa živo čutijo, da zaradi njihovega nemčurskega vedenja, bi pri bližajočih se volitvah narodnjaki zmagali ter bi se „turen“, ki ga že tako dolgo zidajo, zopet podrli. — Da bi se tedaj Slovencem dopadli ter da bi jih zopet volili, so sedaj začeli slovenski dopisovati, ter tudi za naše zanemarjene ceste nekoliko skrbeti. — Toda sto zvijačo se ne damo ukaniti! Predobro vemo in čutimo, kar je naš ormuški okr. zastop za nas storil. Drugače tudi nismo pričakovali, ker v tem okr. zastopu po nesrečnih volitvah le nemčurji gospodarijo. — Tega pa za naprej nikakor ne smemo trpeti, marveč gospodarstvo jim hočemo iztrgati ter njihovemu životarenju v ormuškem okr. zastopu odklenkati. Ormuški narodnjaki! na delo; pri bližajočih se volitvah v okr. zastop ne smemo rok križem držati! Zmagati moramo z našimi ljudmi, in to bo lahko, če vsak narodnjak svojo sveto dolžnost učini. Ali bomo se še dalje pustili voditi od sovražnih tujcev? — Bomo li dalje pustili, da bodo tuji nemčurji z našim krvavo zasluženim denarjem gospodarili? Ne nikakor ne!

Pri bližajočih se volitvah naj naše občine izvolijo poštene slovenske moze, enako naj storijo tudi velikoposestniki, in nadjamo se tudi, da Središki trg letos zopet izvoli odločne narodnjake, in tako bomo v novem okr. zastopu nemčurje lahko na prste „prešteli“.

Da pa smo si zmage gotovi, je neobhodno potrebno, da se narodnjaki ormuškega okraja zaradi možev, ki bi se naj v okr. zastop volili, pogovorijo, ter zedinijo. — V to svrhu bi naj gospod Dr. Geršak v zvezi z drugimi odličnimi narodnjaki potrebne korake storil, ter narodnjake in obč. predstojnike na pogovor povabil. — To vse pa bi se naj zgodilo ob pravem času, sicer nas nem-

čurji zopet prehitijo ter na limanice spravijo. —

Tedaj na delo! Iz št. Danijela na Koroškem. Vse se pritožuje zaradi letošnega mraza in vetrov, kateri brez nehanja pihajo in vlečejo po hribih in dolinah. Res hudi so, pa najhujši vlečejo po naši šoli, ki so vsi tak napihnjeni, kakor tista žaba, ki je hotla volu enaka biti, in se je tak dolgo napihovala, dokler ni počila. Ravno taka se našim napihvavcem godi, za nobenega ni šola in poduk, imajo rajši svoje ovce, kakor otroke! Bog se jih usmili! Kdaj bodo ti napihnjenci spoznali korist šole in poduka!?

V planinah pri Železnikaplji in v Obirskem so se prikazali tako lačni volkovi, da so že večkrat v hleve udrli in ovce trgali. Sicer je bil 11. maja občen lov na te hude goste, vendar nobenega ni moglo zadeti svinčeno zrno. Bržej ko ne so te zveri prišle iz sosedne Kranjske. — Deževno vreme pretečenih dni je zopet neizmerno veliko škodo naredilo. Vse naše vode, potoki, hudourniki in reke so neusmiljeno razsajale in mnogo lepega rodovitnega zemljišča poplavile. Okoli Celovca je voda napolnila vse kleti in iz mnogih hlevov in hiš živino in ljudi pregnala! Razun tega je še nov sneg upanje na dobro letino bržej ko ne popolnem uničil. Kaj si bomo začeli!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Minister Andrassy je prišel iz Berlina v Budapešt in je pred delegacijami zastran pogovorov z Bismarkom in Gorčakovom, potem z ruskim in pruskim cesarjem nekoliko besedi spregovoril. Iz njih je le sledeče jasno: prvič, da imamo letos zopet ruskemu caru zahvaliti obranjenje miru. Prajem se tedaj ni posrečilo, Avstrijo in Rusijo zavolj Turkov v krvavo vojsko naščuvati. To je res za nas velika sreča! Drugič, da avstrijska vojska ne bode šla niti Turkom niti Kristijanom na pomoč, drugače kakor če bi utegnili Turki v Carigradu zoper voljo sultanovo Kristijane klati, kakor so to storili v Solunu. — Delegacije so začele neusmiljeno brisati denarje, katere minister za vojno na kopnem in na morju potrebuje. Judovski listi jim pa prav dajejo. To je res nesramno. Te baže ljudje hočejo, da bi naj samo Avstrija roke križem držala — med tem ko se vsi sosedni strahovito orožajo! Do sedaj so delegacije že čez 1 milijon zbrisale! — Na Českem in Gališkem so ljudje v tolikih stiskah, da so se začeli na stotine izseljevati v Ameriko. V Voitsbergu na Štajerskem je steklarsko društvo na delnice naredilo krido, posestva so za male denarje kupili Judi, delničarji pa se lahko obrišejo! — Meseca septembra namislijo pozvati zopet državni zbor, ki bo sklepal o nagodbi z Ogersko; tudi načrt nove kazenske postave se mu bo predložil. — Generalni štab je 25. maja začel velike praktične vaje; tudi okolico Belaško na Koroškem bo

na mapo posnel. Na Hrvaškem se je Sava po ravninah razlila in neizmerno veliko škodo učinila; tudi južna železnica je poškodovana. Svtili cesar so nesrečnikom poslali 3000 fl. Za bosenske in hercegovinske pribežnike se bo l. 1875 in 76 skupaj potrošilo okoli jeden milijon gold. Nekaterim ljudem bi se to zdelo veliko, in vendar je to silno malo, če se pomisli, da se odrasčnim daje po 10 kr., otrokom pa po 5 kr. na den. Ogerski in naši ministri se tudi pogovarjajo, kako bi se colnina na tuje blago povzvišala in dayek, ki sedaj naše žganjarstvo in izdelovanje cukra toliko ovira, polajšal.

Vnanje države. Ruski car se sedaj mudi v Emskih toplicah na Nemškem in bode vrnivši se na Rusko obiskal našega cesarja. — Pruska Nemčija je s francoskim zaplenjenim denarjem strašno močne ladje oklopnice dala narediti in jih je sedaj poslala 6 v Solun na Turškem. Tudi avstrijske ladje fregata Radetzky, korveta Frounberg in menjša ladja Nautilus so se podale na Turško. Jednako so storili tudi Lahi in Angleži s svojim brodovjem. Laškemu kralju Emanuelu je zbornica poslancev za 1½ milijona lir letno plačo zboljšala. Grško ljudstvo je čedalje bolj razdraženo na Turke in si pri bližnji smrti turškega cesarstva tudi kak kos zemlje prisvojiti želi. Srbski knez Milan je opaznega Rističa postavil za ministra, ki sultanu mir obeta, sicer pa Kristijane v Bosniji podpira. Slovenec Hubmajer zbira v Belemgradu močno četo prostovoljcev, s katerimi bo čez reko Drin udaril na Turke.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

V Solunu so morali Turki naposled vendar dati umorjena 2 konzula slovesno pokopati in 11 morilcev ustreliti, ker so se z bali evropskega brodovja. — 14. in 15. maja bil je krvav pa neodločen boj med Turki in bosenskimi Kristijani okoli Bazima, Vranogradea in Stupe na avstrijsko-turški meji. Vstaš Iguman Hadži napada sedaj trdnjavo Buzim, med tem pa se bliža knez Karadžoržević s 1000 dobro oroženimi prostovoljci mestu Bihaču od severa, vojvod Ghak s 800 moži od zapada in od izhoda, od Kozarevačke gore pop Karaun. Blizo Banjeluke stoji 2000 vstašev. V Hercegovini so vstaši izdajico Filipoviča zasledili in ga ustrelili. Muktar-paša ponuja vstašem mir na 2 meseca. Največja nesreča preti Turkom od 6 milijonov duš močnih pa strašno tlačениh Bolgarov. Celih 7 let so se na tihem pripravljali na upor zoper Turka. Sedaj so se vzdignoli. Orjaški Ilija, prebrisani Benkovski in pogumni Volov jih vodijo. Povsod zbirajo vstaše, jih orožajo, hiše, vesnice in mesta požigajo, Turke pobijajo, svoje žene, otroke in starce, živino in zrnje pa spravljajo v nepristopne grupe v Balkanskem gorovju. Že sedaj so vstaši toliko močni, da jih niti 30.000 Turkov ne premaga! Tudi Armenci v Aziji so začeli otresati turški jarem!

Za poduk in kratak čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

XXXIX. Mesto Pompeji je starodavno; že leta 310 pred Kristusom se o njem bere. Prvi stanovniki bili so mu stari italški Ostrei, pomešani z grškimi naseljenci. Pozneje so mesto Rimljani premagali; tedaj se je grška omika in govorica umaknila latinskeji omiki in besedi. Prijetna lega mesta in njegova rodovitna okolica ga je rimskeji gospodi prikupila; slavní Ciceron in drugi velikaši so tukaj imeli svoja posestva.

Nad mestom stoji 3700' visoka gora Vezuv, ki je nekoliko višja od Konjiške gore, od Boha pri Sevnici, toda nižja od Velikekape in ravno tako visoka, kakor Velika planina na Vranskem. Stotine let je gora bila vsa mirna. Leta 63. po Kristusu se je močno stresla; stres je podrli hiše, gledišča in tempelje. Večji del Pompej je bil porušen. Čeravno se je rimsko starešinstvo iz prva branilo, naposled je vendar dovolilo novo zidanje mesta. Delo je šlo urno naprej. Ali preden je bilo dovršeno, bilo je zopet pokončano. To se je zgodilo 24. avgusta l. 79. Gora je začela najpoprej iz sebe bljuvati gost pepel; na mesto ga je padlo za črvelj visoko. Vsled tega je večina prebivalcev odbežela; mnogo pa jih je vendar ostalo, nekaj zato, da si začuvajo svoje zaklade in imetje, nekaj pa, ker so mislili, da je nevarnost minola. Sedaj se vlije gosta ploha; ob jednom so padali žareči kamenčki, kateri so mesto pokrili 7—8 črveljev visoko — potem se vsuje zopet pepel v strahoviti množini — 3 dni in 3 noči — pepel in žareči kamenčki so mesto popolnoma zasuli. Takrat je tudi najslavniši rimski naravoslovec Plinij smrt storil. Hotel je iz ladjice strašno prikazen opazovati, pa gosti pepel ga je zadušil.

Nesrečno mesto so sicer začeli izkopati, vendar kmalu so pretežavno delo opustili. Veliko stotin let ni nihče več zmislil na mesto. Leta 1748 so zopet prišli do njega. Nek kmet je svoje brajde obdaloval in pri kopanju zadel na bronasto posodo. To je bilo kralju Karlu III. povedano, ki je ukazal dalje kopati in tako so našli pozabljeno mesto — Pompeji. Od tistega časa se izkopavanje nadaljuje, ki pa le počasno napreduje; delo je namreč mudno; neznano veliko prsti se mora izkopati in odvoziti. Kopljejo tudi le po zimi; po letu bi bilo prevroče. Do sedaj še niti polovica mesta ni izkopana.

Ulice so ozke, na široko merijo blizo 6 metrov s cesto vred, ki je kraj vsake strani hramov za pešce potegnjena in ki je dober črvelj bolj visoka od vozne steze. Med poslopji smo našli dvojno gledališče, anfitejater z dobro ohranjenimi kamnatimi klopmi. Nagledali smo si tudi mnogovrstnih drugih stanovanj! Našli smo razun teh še več javnih in zasebnih kopališč, ki so bila Rim-

ljanom posebno priljubljena. Stene so tu pa tam okinčane s slikarijami, tla pa z mózaik-podobami. Videli smo tudi mlinov, našim žrnjam podobnih, potem pekarnic s prvimi pečmi, celo na lično oštarijo z globoko pivnico smo zadeli — na našo žalost je bila prazna. Tukaj smo videli lončene posode za vino in olje. V nekem hramu jih je 5 po vrsti stalo; vsaka je gotovo več držala, kakor 2 vedri. Vodnik nam je pokazal tudi hram pregrebe — lupanar — s 5 skrivališči; od ondot smo se podali v ulico za mrličce. Rakve so iz rezanega kamna in stojijo še dobro ohranjene na desno in levo po ulici. Celo uro in več smo se mudili v Pompejih in prehodili večji del izkopanega mesta. Med tem je začel mizel veter briti in dežiti. Zapustili smo tedaj žalostno mesto — brez stanovnikov in večkrat pogledali na goro Vezuv, ki je vedno gosto dim iz svojega žrela puhala. Šli smo na kolodvor in se brž odpeljali v Neapol.

(Nastavek prihod.)

Smešničar 22. Bil je učitelj, dobra duša, le tobak je silno rad noslal ali „šnofal“ iz okrogle tobačnice v delavnik, iz štirivoglate srebrne pa v nedeljo. „No, Franček, povej mi, kaka je naša zemlja?“ Tako je nekokrat prašal v učilnici. Franček pa ni vedel odgovoriti, čeravno mu je učitelj skušal pomnež zjasniti kazaje na svojo okroglo tobačnico. „Jaz, jaz vem!“ vsklikne sedaj veselega lica Tonek, ki je tik Frančeka sedel. „No povej!“ Tonek reče: naša zemlja je okrogla v delavnik, in štirivoglata v nedeljo!

Razne stvari.

(Ptujski okraj) voli v okrajni zastop 40 zastopnikov po 4 volilnih vrstah; velikih posestnikov, velikih obrtnikov in trgovcev, mestjanov v Ptaju in tržanov pri Devici Mariji na gori in kmetskih ljudi — vsaka vrsta 10. Prvi plačujejo 11.059 fl. dače, drugi 16.665 fl., tretji 7.548 fl., četrti pa 83.403 fl.

(Huda slana.) Na Gališkem je padlo veliko snega, vsled tega je v soboto po celi Avstriji potegnul mrazen veter, ki je tudi na Štajerskem vinograde in sadunosno drevje posmodil, toda v nedeljo je padla prava slana in je nižje vinograde, postavimo okoli Maribora, tu pa tam popolnem uničila; vse je črno. Marsikateri posestnik se je nemilo razjokal. Natančnejših poročil še nimamo, le od Marije snežnice in Jarenine smo poizvedeli, da ondi letos ne bodo kaj brati imeli!

(Mariborsko c. k. glavarstvo) je zarad dolžne dače sekvestriralo vsa posestva Wilhelm Wilczeka v Račah, Hotinjivesi in Podovi. Sekvester je g. Jož. Pišek v Račjem.

(G. pl. Waser) bivši Ptujski poslanec in znani prijatelj (?) Slovencev je postal cesarski, tajni svetovalec.

(Ogenj) je Jožefu Koflerju v Mahrenbergu pokoučal hišno in gospodarsko poslopje s živežem in krmo vred; škode je 1200 fl. Pogorel je tudi Janez Majer v Spod. Ročici, škode je 250 fl. Zlobna roka je ogenj užgala.

(† Č. g. Anton Kaučič) bivši stolni kaplan Mariborski je po mučni bolezni 24. t. m. umrl v Vojniku, še le 30 let star. Škofija šteje pridnega duhovnika menje! R. J. P.

(Ana Mum) je svojo novorojeno dete zadavila in v stelji zakopala. Mariborska sodnija jo je preejala. — Franc Prosenjak, posestnik v Tepini pri Konjicah je pijan v cestni graben padel in se v kaluži zadušil.

(V Slov. Gradcu) na sejmu je nekdo Mat. Glinku iz Bleiburgu žep na suknji razrezal in 60 gld. vzel. Jednako je storil tudi Lukežu Dolerju iz Trofina.

(Dražbe). Fr. Gračner v Zagorju (2), Kašp. Žnidar v Pustikah (3) Mart. Bezjak v Bučah (3) Sim. Kukovec pri sv. Lenartu 2710 fl. Marija Vrtačnik v Podpeči (3), And. Klaužer v Kozjem (3), Jož. Jamnikar v Ponkvi 2928 fl., Fr. Ajlec 1460 fl. (3) 27. maja Jan. Rieger v Trassenbergu (3), Pet. Kresnik v Konjicah 1875 fl., Jak. Šef v Obrišu (3), Ana Šnudrl (3), Jož. Zorko v Jurkloštru 4790 fl. Juri Praprotnik v Lačjivesi (3), 29. maja Franc Kieslinger v Mahrenbergu 5075 fl., Mart. Kožel v Repiču (3), Liza Čander v Babjemvrhu (3). 30. maja Mat. Supan na Vel. Reki 829 fl. Jož. Jereb v Konjicah 2367 fl. Jož. Pregrad v Pišecah 609 fl. 31. maja Anton Lamprecht v Langeku 4634 gld. Štef. Petelinšek pri sv. Jerneju 840 fl., Urša Novak v Stojnici (2), Štef. Strmšek v Stattenbergu 2902 fl. Ig. Ribonia v Bistrici 6400 fl., Štef. Kovačič v Mlamonah (3) Štef. Pinter v Špitaliču 1076 gld., Fr. Brglez v Klokočovniku 3540 fl., Mart. Hajdnik v Zbelovem 775 fl., Jak. Maček v Gruščah 2573 fl.,

Fr. Hrastenšek 3920 fl., Kašp. Konec 2280 gold. 1. junija Fr. Babič v Wurmthu (3), Miha Črešner v Oplotnici 720 fl. 2. junija Marija Damiš pri sv. Lenartu 2905 fl.

Listič opravištv: č. g. J. P. v R. d. Vsi listi se odtod pošljejo v četrtek zvečer; kod potem Vaš list do srede hodi, ve le tisti, ki Vam ga tako pozno vrne. Listi za reklamacije se ne smejo zapečatiti. — Č. g. J. K. kapl. v Eib. naročnina sega do 1. julija.

Tržna cena

preteklega tedna po Hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶³/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . .	8	12	6	45	—	—	3	90	4	90	—	—	4	90
Ptuj . . .	8	40	6	40	—	—	4	30	4	80	4	20	4	—
Slov. Gradec	9	43	6	83	6	50	3	74	4	87	7	80	5	69
Gradec . .	8	95	6	58	—	—	3	87	4	87	—	—	5	50
Celovec . .	9	33	6	37	4	91	3	72	4	73	—	—	4	95
Ljubljana .	8	55	5	40	3	90	3	74	4	88	4	10	5	20
Varaždin .	8	20	5	60	4	60	4	80	4	55	—	—	5	60
Zagreb	9	—	7	—	5	60	4	60	5	40	5	20	4	88
Dunaj	12	12	8	80	9	15	10	20	—	—	—	—	—	—
Pešt	11	18	3	20	7	45	9	46	5	22	—	—	—	—

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 65 90 — Srebrna renta 69 25 — 1860-etno državno posojila 108 25 — Akeije narodne banke 830 — Kreditne akeije 133 50 — Napoleon 9 56 — Ces. kr. eo-kini 5 66 — Srebro 102 50

Loterijske številke:

V Trstu 20. maja 1876: 60 3 75 23 37.

V Lincu 71 40 84 81 90.

Prihodnje srečkanje: 3. junija 1876.

Peter Fritz,

pasar, bronar in kovinar v Mariboru
(poprej Karol Hesse)

priporočujem slavnemu občinstvu, zlasti pa častitej duhovščini, svojo dobro izbrano zalogo pa tudi novo izdelovanje vsakovrstnih reči iz brona v vsakem poljubnem slogu v okusni podobi po najnižji ceni: altarjev, svetilnikov pred podobami, svetilnic, kadilnic, monštranc, ciborijev, kelihov, kanon-tablic, krožnikov,

karfindele križcev itd.

Staro, nerabno cerkveno orodje in druge reči iz brona, srebra, pakfonja, medi rad popravim po najnižji ceni ter, ako se želi, tudi dobro pozlatim, posrebram, pobronam; tudi kupim ali zamenim staro srebro, bakro, med itd. z novimi rečmi iz iste kovine po prijaznem porazumljenju. Za dobro in trdno delo sem porok!

Naznanilo!

Dovoljujem si p. n. občinstvu naznaniti, da sem

s 1. dnem t. m.
odprl še eno
prodajalnico v poštni ulici,

štef. 22 (v E. Janšičevej hiši)

Vekoslav Buhta

in da imam tudi tukaj vsake vrste blaga na izbiro, kakor: spodnje in zgornje hlače iz jirhovine, vsake vrste odeje za postelje, blazine; dalje obvoje, prte, rokavice vsake vrste, katere sam izdelujem in več drugih reči, katere pripadajo rokavičarskemu delu. Vsa ta dela so izdelana iz novega najboljšega blaga in so trpežna.

Priporočujem tedaj p. n. občinstvu svoje blago, katero se že na vid samo hvali. Naročila po pošti bode podpisani zvesto in naglo oskrbel po poštenem povzetju. Kdor bode pa več blaga vkupno naročil, računil mu bodem jako bolji kup.

V Mariboru, 1. maja 1876.

1—3

Vekoslav Buhta,
rokavičar.

v poštni ulici štef. 22.

Vekoslav Buhta

Za malarje in lakirarje!

Priporočam svojo zalogo zmletih oljnato-firneževih barv, oljnatega firneža, trpentina, kopalovega laka, suhih barv, čistega zlata v listkih, srebra, mednih plošč, vsakovrstnih ščetek ali penzelov in drugih ščetinastih reči, vse po najnižji ceni. Pri večjih naročilih še bolj znižujem ceno. Vnanjim naročilom hitro ustregam.

H. Billerbeck,

malar in lakirar

v Mariboru v gosposki ulici.

5—6

Zahvala in priporočba.

Prijazno zahvalujoči se za častno mi skazano zaupanje, katero mi je bilo obilo skazovano odkar sem pričel svojo kupčijo; priporočam tudi v prihodnje slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo novega manufakturnega blaga ter frišnega specerijskega blaga, zelišč in farb.

Med vso to frišno robo vredno je priporočati tako zvani, priljubljeni brinjevec iz moje lastne žgalnice na Kranjskem.

Ponavljam tedaj svoje priporočilo in obetam slavnemu občinstvu točno postrežbo ter primerno ceno in prosim za obilno udeležitev.

Maribor, 24. maja 1876.

Splošljivo

Anton Dolence,

na glavnem trgu, v srenjski hiši.

!!! Od leta 1767 !!!

Svetinja
za napredek

Svetinja
za zasluge

ALBERT SAMASSA.

c. kr. dvorni zvonar izdeljavec strojev in raznoterega orodja pri gašenju ognja v Ljubljani,

priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potreščino, kakor jarmi: ojnice okovi. Zvon tudi 40 centov teže, zamore en moz zvoniti; dalje priporoča vse vrste brizgalnice, orodja za gašenje, vodnjake, cerkvene svečnike iz medenine, ventile, šravbe itd. itd.

po najnižji ceni.

Občinam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko omislijo, privolim plačevanje v obrokih.

Diploma
pripoznanja

Diploma
pripoznanja

!!! 14 svetinj !!!

